

УДК: 159.922

DOI: 10.26697/ijes.2019.4.23

Вплив медіасередовища на формування ціннісних орієнтацій підлітків, які виховуються в дитячих будинкахДоцент Грек О. М.¹¹ ДЗ “Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”, Україна**Резюме****Вступ:**

У сучасному суспільстві медіасередовище постійно оточує підлітка, інформує його, розважає, пропагандує ті чи інші морально-естетичні цінності, впливає на думку та поведінку. Саме підлітковий вік є найбільш складним та відповідальним періодом формування особистості. Тому актуальним постає вивчення впливу засобів масової інформації (які складають медіасередовище школяра) на особистість школярів та становлення їх ціннісних орієнтацій. Особливої уваги набуває дослідження формування ціннісних орієнтацій у підлітків, які виховуються у дитячих будинках та інтернатах, що пов'язано з умовами організації їх життєдіяльності в зазначених закладах, поєднанням та зміною характеру впливу джерел соціалізації.

Метою дослідження було вивчення особливостей впливу медіасередовища на формування ціннісних орієнтацій у підлітків, які виховуються в дитячих будинках.

Результати:

Одержані результати за методикою М. Рокіча вказують, що основу ціннісних орієнтацій досліджуваних підлітків дитячих будинків складають абстрактні цінності (“здоров’я”, “мудрість”), а також цінності, пов'язані з діяльністю (“цікава робота”, “активне життя”, “розвиток”). Серед цінностей, що з суттєвим відривом отримали найменшу кількість балів у досліджуваних підлітків, є “творчість”, “продуктивне життя” та “щастя інших”. В роботах досліджуваних підлітків встановлено, що серед інструментальних цінностей переважають соціально-орієнтовані цінності особистісного характеру (“вихованість”, “акуратність”) та абстрактні (“життєрадісність”, “незалежність”), це пов'язано з необхідністю жити в формально-організованому соціумі, де є жорсткі вимоги до ролі поведінки підлітків. Найменш значущими серед інструментальних цінностей у досліджуваних виявились цінності, орієнтовані на соціальну взаємодію, відношення до інших, емпатію: “терпимість”, “широта поглядів”, “непримиримість з недоліками”, “чуйність”. Отже, підлітки, які виховуються в дитячих будинках, найбільш важливими індивідуальними цінностями вважають ті, які пов'язані із задоволенням власних цілей, прагненням до володіння матеріальними благами та

грошима, прагнуть бути незалежними та активними.

Встановлено за результатами методики С. С. Бубнової, що найбільш вагомими ціннісними орієнтаціями для досліджуваних підлітків є “милосердя”, “відпочинок” та “високий матеріальний стан”. Проте найменш значущими є цінності “спілкування”, “високого соціального статусу”, “пізнання”. Отже, для досліджуваних підлітків найменш значущою цінністю є соціальність.

Вивчено особливості впливу медіасередовища на підлітків, які виховуються в дитячих будинках та встановлено, що серед засобів масової інформації найбільше перевагу віддають інтернету (87%) та телебаченню (56%), також більшість досліджуваних (88%) довіряють Інтернету та телебаченню, вважають їх інформацію достовірною; 40% досліджуваних вважають, що жорстокі комп'ютерні ігри небезпечні, тому що виховують байдужість та черствість по відношенню до реального насильства, але 35% підлітків вважають що означені ігри є безпечними. Серед досліджуваних підлітків 65% вважають, що сучасна медіапродукція має значний вплив на дітей та молодь, а саме допомагає в спілкуванні, готує до життя, відволікає від проблем та нудного життя. Таким чином, досліджувані визнають значний вплив засобів масової інформації на їх розвиток.

Висновки:

В ході дослідження було встановлено, що важливими термінальними цінностями для підлітків, які виховуються в дитячих будинках є “здоров’я”, “цікава робота”, “активне життя”, а серед інструментальних – “охайність”, “вихованість”, “незалежність”. Найменш значущими є “щастя інших”, “творчість” та “продуктивне життя”. Також на формування ціннісних орієнтацій досліджуваних значний вплив мають засоби масової інформації, зокрема Інтернет та телебачення. Якраз під впливом зазначених засобів формуються загальнолюдські та моральні цілі, індивідуально-особистісні орієнтації, які саме і переважають у досліджуваних підлітків в структурі ціннісних орієнтацій.

Інформація про авторів:

Грек Олена Миколаївна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології розвитку і соціальних комунікацій, ДЗ “Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”, Одеса, Україна.

Наукові інтереси: психологія інформаційної безпеки, психологія творчості, рекреаційна психологія; <https://orcid.org/0000-0002-7925-0939>.

Автор-Кореспондент:

Грек Олена Миколаївна

Email Автора-Кореспондента:

greklena82@ukr.net